

عنوان مقاله:

بررسی زمینه های رشد خودکامگی در مدایح فارسی (از دوره سامانیان تا دوره سلجوقیان)

محل انتشار:

دوفصلنامه کهن نامه ادب پارسی، دوره 12، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 29

نویسندگان:

رضا روحانی - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه کاشان، کاشان، ایران .

عباس شاه علی رامشه - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

خلاصه مقاله:

نظام سیاسی جامعه سنتی ایران تا قبل از عصر مشروطه غالباً ساختاری استبدادی داشته است. در چنین جامعه ای پادشاه و کارگزاران او بدون التزام به هیچ قانونی بر اریکه قدرت و سلطنت تکیه می زده اند و کام دل خویش را از ملت و رعیت می ستاده اند، لذا همه این حکومت ها در بدو تشکل خود در جست و جوی جای پایی در جهت تحکیم بخشیدن به مقبولیت و مشروعیت خود بوده اند. نویسندگان در این پژوهش با روش تحلیل محتوا به بررسی زمینه های رشد خودکامگی در مدایح فارسی پنج شاعر پارسی گوی (رودکی، عنصری، فرخی، معزی و انوری) در سه دوره سامانیان، غزنویان و سلجوقیان پرداخته اند، و با یادکرد زمینه ها و عوامل موثر، نشان می دهند که چگونه دستگاه قدرت با همه نهادهای اجتماعی، دینی، فقهی، کلامی، تفسیری، روایی، ادبی و... ارتباط برقرار کرده و از همه عناصر باستانی و اسلامی و بعضاً باورهای اجتماعی و خرافی حاکم بر جامعه در جهت مشروعیت سیاسی، و در تحلیل نهایی در جهت پوشش نهادن بر خودکامگی خود بهره برده است. در این تحلیل نقش عناصر ایدئولوژیک مثل اعتقاد به گزینش الهی سلطان و مقام ظل الهی او، مجری قضا و قدر بودن سلطان، تایید الهی و نصرت او، بخت و دولت عالی سلطان و نیک اختری او از عوامل پررنگ تر است.

کلمات کلیدی:

شعر مدحی فارسی، شاعران مداح سبک خراسانی، زمینه های خودکامگی، مشروعیت سیاسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1391041>

